

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 24. januarija 1857.

V treh letih napol bogatejši kmetovavec.

Vémo, da radovedni bojo segli naši kmetijski gospodarji po tem listu, ker jim obeta v 3 letih napol več premoženja. Skrivnost, kako to doseči, razlaga angleški kmetovavec Sands v časniku „Marklane Express.“ Nauk njegov je kratek, pa kdor ga posluša, pravi, pride v treh letih v napol bolji stan.

Kar gosp. Sands priporoča, so dobroznane resnice; al večidel se ravno to najbolj zanemarja, kar bi imel vsak vediti in storiti; ne bo tedaj odveč, ako po „Allg. L. u. F.“ tudi „Novice“ svojim bravcem na serce položijo Sandsove nauke:

1. Vsak kmetovavec naj ima kaka dva dobra kmetijska časnika ali pa saj enega. Kdor kmetuje brez branja, tava po temí dandanašnji, ker je zmiraj dovelj novih skušinj in znajdb. Z branjem naj krepčá dušo in telo, in prizadeva naj si, da pri svojih ljudéh obudi veselje do branja.

2. Vsak kmetovavec naj ima gospodarske bukve, v ktere naj zapisuje vse svoje stroške za dom in polje, ljudi in živino, pa tudi vse svoje dohodke leto in dan, da konec leta natanko vé kako stoji.

3. Mervo, otavo, slamo in drugo klajo pa tudi še kaj žita naj spremeni v goveje, koštrunovo in prešičje mesó: to je bolje kakor klajo prodajati.

4. Raje naj se obdeluje manj zemlje, pa ta prav dobro; majhen pa dobro obdelan kos zemlje donáša več dobička kakor veliko zemljiše pa slabo obdelano.

5. Pozimi naj se napravi živini gorak, zdrav in suh hlev; to pripomore, da živina manj klaje potrebuje in ti več gnoja dá.

6. Vari gnoj, da ga ne izpera dež, in ga ne prepeka solnce.

7. Pametno naj se verstijo na polji žita in korenstva in klaja, da fruga frugi bolje rast pripravlja, zemlje preveč ne izpije, jo rahlja, plevél zatiruje in jo čisti.

8. Vsakemu orodju in vsaki stvari, ki jo potrebuješ, odloči svoje mesto in jo shrani tako, da ne terpi škode.

Drevesa po polji — straže zoper miši.

Čujmo! kaj piše o tem „Preuss. Korresp.“:

Dovelj je znano vsakemu kmetovavcu, kolikšno škodo v suhih poletjih noter do jeseni in zime, včasih več let zaporedoma, delajo miši na polji. Ta nadloga izvira res večidel iz tega, da preganjamo in pokončujemo tiste male roparske živali, katerim je Stvarnik tudi miši v živež odločil, ktere tedaj zalezujejo te škodljivke in jih veliko pokončajo. Od druge strani pa so kmetovavci tudi v tem krivi, da mislijo, da golo mora biti polje, in da nekteri ne terpe drevesa poleg njiv nikodar. Kjerkoli le še kakošno drevo stoji poleg njive, preč mora iti — pri Bogu le je milost! Al oni ne pomislijo, da le sami sebi v škodo ravnajo, ako ne pusté nikodar nobenega drevesa. Golejšé ko je polje, bolj je zapadlo mišji nadlogi. Zakaj? Zato, ker potem tiči, ki miši jedó, nikjer nimajo prostora, da bi se vsedali in jih lovili. Vsako poljsko drevó je takim tičem stražnica, na ktero se vsedajo in ž njih prežijo na miši. Res, da so se nekte-

rim kmetovavcem že oči odperle in da, ker ni dreves, v takih letinah, kadar miši veliko škodo delajo, postavljajo kole, ktere na verhu ovežejo s slamo, da se tiči — podnevi postovke, ponoči sove — na-nje vsedajo. Al vse to ne pomaga dosti, ker se večidel že prepozno naredí, ko so miši že prevelike, da bi jim mogli tiči kos biti; pa prizadeva tudi dosti stroškov. Kmetovavci na Angležkem, kteri sploh ne morejo tako golega polja terpeti, imajo tako rekoč za pravílo (regeljco), da mora sem ter tje po polji kako drevó stati, in stare nadomestujejo z novimi. Če jim je tudi tam pa tam kako drevó pri poljskem delu napoti, ga vendar pusté za stražnico koristnim tičem, in so po večletnih skušnjah popolnoma prepričani, kako potrebne so zoper miši posamezne drevesa po polji. Želeti bi bilo, da bi bili tudi naši kmetovavci bolje podučeni v natoroznanstvu in da bi vedili, da so tiči na svetu, ki miši pokončujejo, in da s tem, ko si jih išejo po polji za živež, trebijo njive te, včasih velike nadloge.

Ali telica ali teliček?

(Konec.)

Mi bo mar jo še kdo to-le zarobil: Prijatelj! kar ste pri rastlinkah spričali, bote javalne pri živini ali zverinah pogodili? — Da se tudi pri ti zabavi zavoditi iz pota ne dam, bom tudi pri domačih zvirjadah svoj namen doseči spričlejev poiskal:

Pričnimo to reč pri domačih pticah in pri njih jajcih. Že iz mladega sem že, posebno o veliki noči, jajca vedil ločiti, ktere so slabe, ktere pa bolj močne lupine bile, da sem ž njimi terkal. Pozneje sem pa tudi ženske in možke jajca precej dobro razločil. Kako se nek to učini? — Jajce, précej ko je znešeno, še čedno, ne umazano, v roko primi, ali če je mogoče več skupaj, pa le od ene kokoši, in dobro jih preglej, če so si natanko enake, ali pa raznega oblica. Različnost bo in mora ta-le biti: Nektere bodo večjega, nektere pa manjšega obla. Večjega obla jajca so tudi bolj špičaste in širjega obritja, bolj redkih potnic (Poren) ali luknjic — bolj gerbove lupine, in na verh spíčke enmalo zasvedrane ali na špranjice zavertane: in te so možkega spola. Kdor tega ne verjame, naj si takošnih jajc po kurjih gnezdiš nabere in naj jih, pa le enega mesca, prvi puti, ktera kločiti prične, podsadí, in po izlegi ter odraši bodo vsi petelinci, in prepevali ti bodo, da te bodo ušesa bolele. Drugi jajčki bodo pa za spomin manjši, bolj lepe, gladke lupinice, gostejših in manjših potnic, na ritki in špički okroglejši bolj prijetnega in lepega oblica. In te jajca so ženskega spola. Opomniti tudi moram, da se tudi med možkimi in ženskimi jajci včasih kake spake rade dobé, da se težko razloček nahaja; al splošnega pravila takošni razrodki biti ne morejo. Naberi si takošnih jajc, podloži jih drugi kloči, in vidil boš, da se bodo same piške izlegle; to pa omeniti moram, če pute petelina pri sebi imajo. — Ko bi pa kokoši, tudi po nesreči kokodaka zgubile, ali ko bi v kakem kurniku zaperte bile, boš ravno enakega lica jajca nahajal.

V večji prepriček, kar spol tika, takole načini: Daj si pomešanih, zgorej omenjenih jajc terdo skuhati. Olupi jih, in razreži si jih, pa tudi izbrano ali razločeno možkega in